

NORGES BANKS PENGEMARKEDSUNDERSØKELSE

2019

NORGES BANK

Pengemarkedsundersøkelsen 2019

Norges Bank gjennomfører årlig en undersøkelse av aktiviteten i det norske pengemarkedet. Pengemarkedet er sentralt i det norske finansielle systemet og viktig for implementering av pengepolitikken. Det er få offentlige tilgjengelige kilder til informasjon om aktiviteten i det norske pengemarkedet. Pengemarkedsundersøkelsen ble opprettet for å øke informasjonsgrunnlaget. Undersøkelsen ble gjennomført første gang i 2013, og gjennomføres hvert år i april.

Ti banker deltok i undersøkelsen i 2019¹. Bankene rapporterte inn- og utlånsaktivitet i usikrede bankinnskudd, valutabytteavtaler² og gjenkjøpsavtaler for april. Bankene svarte også på spørsmål om aktiviteten i markedet for norske FRA-kontrakter (forward rate agreement). Dette notatet oppsummerer resultatene fra årets undersøkelse og utviklingen fra 2013 til 2019.³

Samlet omsetning

Ti banker deltok i undersøkelsen i 2019. Bankene rapporterte inn- og utlånsaktivitet i usikrede bankinnskudd, valutabytteavtaler og gjenkjøpsavtaler for april. Bankene svarte også på spørsmål om aktiviteten i markedet for norske FRA-kontrakter (forward rate agreement). Dette notatet oppsummerer resultatene fra årets undersøkelse og utviklingen fra 2013 til 2019. viser rapportørbankenes gjennomsnittlige samlede daglige inn- og utlån av kroner i pengemarkedet fordelt på instrument. Bankene lånte ut mer enn de lånte inn i

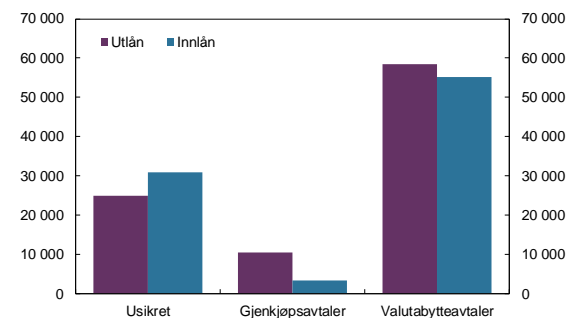
¹ Fra 2013 til 2019 har mellom 8 og 11 banker deltatt i pengemarkedsundersøkelsen.

² Bankene har rapportert valutabytteavtaler hvor norske kroner inngår i avtalen.

³ Variasjon i antall handledager i april, påskens plassering og hvilke banker som deltar begrenser sammenligningsgrunnlaget fra år til år noe.

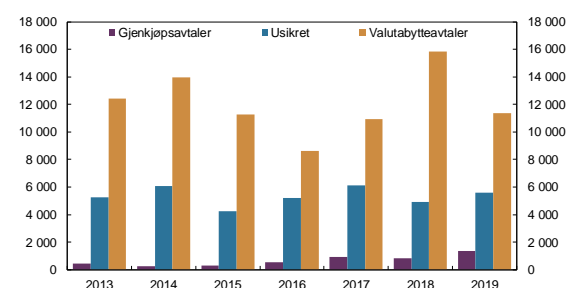
valutabytteavtaler og gjenkjøpsavtaler (med inn- og utlån i gjenkjøpsavtaler menes inn- og utlån av penger, mens inn- og utlån i valutabytteavtaler referer til inn- og utlån av kroner). Det var mest omsetning i valutabytteavtaler. Videre utgjorde gjenkjøpsavtaler en relativt liten del av den daglige omsetningen i pengemarkedet.

Figur 1: Ut- og innlån fordelt på instrument. Alle løpetider. Daglig gjennomsnitt i april 2019. Millioner kroner.

Figur 2 viser daglig omsetning per bank for de ulike instrumentene fra 2013 til 2019. Etter å ha økt i perioden 2016-2018, falt omsetningen i valutabytteavtaler i 2019. Omsetningen i gjenkjøpsavtaler har steget de siste årene, mens omsetningen i det usikrede markedet har variert noe fra år til år, uten en klar trend.

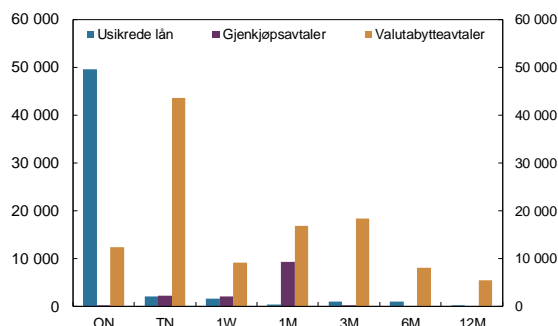
Figur 2: Omsetning i pengemarkedet fordelt etter instrument. Alle løpetider. Daglig gjennomsnitt per bank i 2013 - 2019. Millioner kroner.

Det aller meste av omsetningen i det usikrede markedet skjer overnatten, se figur 3. I valutaswapmarkedet skjer det meste av omsetningen på løpetider opp til tre måneder, og en stor andel av den daglige omsetningen skjer i Tomorrow/Next-markedet (TN). Det meste av omsetningen i markedet for

gjekjøpsavtaler skjer på løpetider fra en uke til en måned.

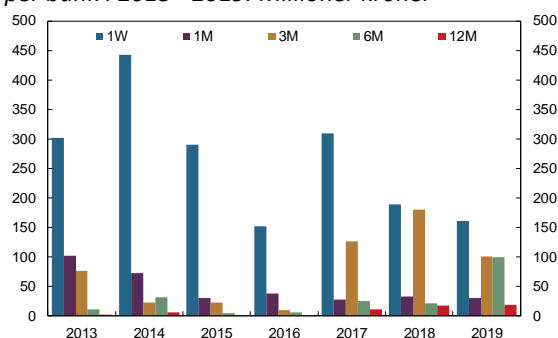
Figur 3: Omsetning fordelt på løpetid og transaksjonstype. Daglig gjennomsnitt i april 2019. Millioner kroner.

Usikrede transaksjoner

Figur 4 viser at omsetningen av usikrede transaksjoner med løpetid på over et døgn gjøres mest med løpetid på én uke og tre og seks måneder. Omsetningen av transaksjoner med lengre løpetid økte i 2019 sammenliknet med omsetningen av transaksjoner med kortere løpetid, og mengden transaksjoner med seks og tre måneders løpetid ligger nå på samme nivå. Bankene rapporterer at usikrede transaksjoner i hovedsak blir handlet med andre banker som motpart.

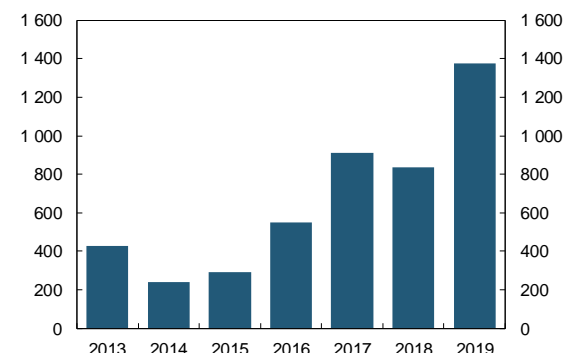
Figur 4: Omsetning av usikrede lån, fordelt på løpetider over ett døgn. Daglig gjennomsnitt per bank i 2013 - 2019. Millioner kroner

Gjenkjøpsavtaler

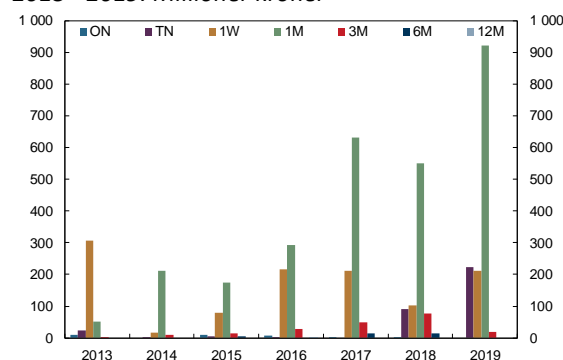
I 2019 var omsetningen i gjenkjøpsavtaler om lag 1300 millioner kroner daglig per rapportørbank, se figur 5. Dette er en klar økning fra 2018, og den høyeste rapporterte omsetningen de siste seks årene.

Figur 5: Omsetning av gjenkjøpsavtaler. Daglig gjennomsnitt per bank i 2013 - 2019. Millioner kroner.

Figur 6 viser samlet omsetning i gjenkjøpsavtaler fordelt på løpetid fra 2013 til 2019. Det meste av bankenes rapporterte gjenkjøpsavtaler har løpetid på én måned. Økningen i TN-markedet fortsetter fra 2018. ⁴For løpetider lengre enn én måned falt omsetningen for første gang siden 2013.

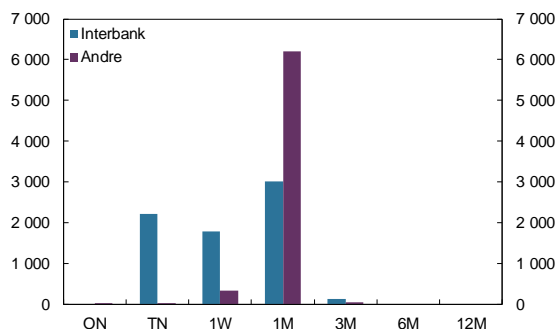
Figur 6: Omsetning av gjenkjøpsavtaler fordelt på løpetid. Daglig gjennomsnitt per bank i 2013 - 2019. Millioner kroner

Figur 7 viser omsetningen i gjenkjøpsavtaler fordelt på løpetid og type motpart. Det meste av bankenes omsetning i gjenkjøpsavtaler er mot andre finansielle aktører, men det er også en del aktivitet mellom banker.

⁴ Merk at utnyttelsen av primærhandlernes låneadgang i statspapirer også var noe høyere i april 2019 enn i april 2018. Dette kan bidra til å trekke opp rapportert omsetning i gjenkjøpsavtaler, spesielt i TN-markedet. For mer informasjon se Kvartalsrapport 2/19 fra statsgjeldsforvaltningen.

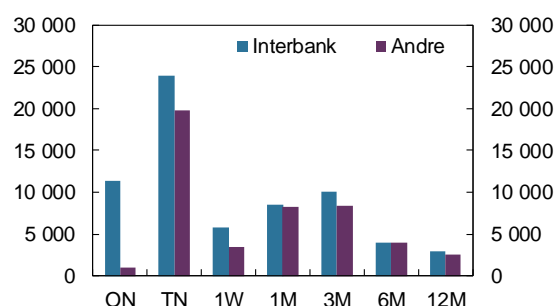
Figur 7: Omsetning i gjenkjøpsavtaler fordelt på løpetid og type motpart. Daglig gjennomsnitt i april 2019. Millioner kroner.

Valutabytteavtaler

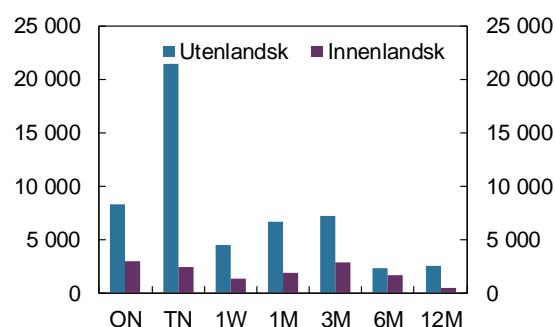
Figur 8 viser rapportørbankenes samlede daglige omsetning i valutabytteavtaler fordelt etter løpetid og typen motpart. Bankene har større omsetning mot andre banker enn mot andre finansielle motparter. Størstedelen av omsetningen gjøres i TN-markedet.

Figur 8: Omsetning av valutabytteavtaler, fordelt på løpetid og motpart. Daglig gjennomsnitt i april 2019. Millioner kroner.

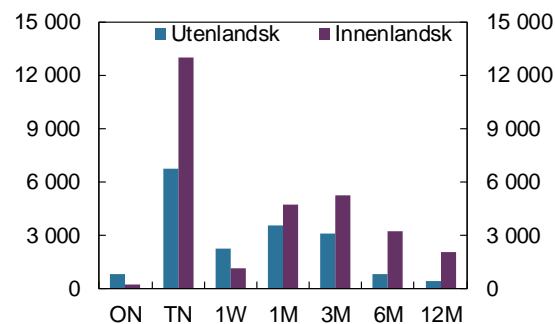

Det meste av bankenes rapporterte omsetning i interbankmarkedet er valutabytteavtaler gjort mot utenlandske banker, se figur 9. Omsetning med utenlandske banker står for en stor andel av totalt volum i interbankmarkedet på de fleste løpetider, og utgjør mesteparten av den totale daglige omsetningen i TN-markedet. Mesteparten av bankenes rapporterte valutabytteavtaler med andre finansielle aktører er med innenlandske motparter.

Figur 9: Omsetning i valutabytteavtaler i interbankmarkedet, fordelt på løpetid og mellom innenlandske og utenlandske banker. Daglig gjennomsnitt i april 2019. Millioner kroner.

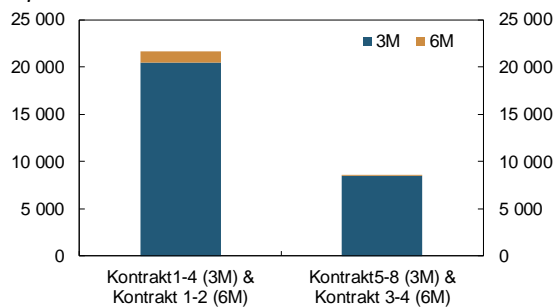
Figur 10: Omsetning i valutabytteavtaler med andre finansielle institusjoner, fordelt på løpetid og aktør. Daglig gjennomsnitt i april 2019. Millioner kroner.

FRA-markedet

Figur 11 viser omsetningsvolumet for norske FRA-kontrakter, fordelt på oppgjørsdato⁵ og løpetid på underliggende pengemarkedsrente. Om lag 96 prosent av omsetningsvolumet var kontrakter med tremåneders underliggende pengemarkedsrente. Tilsvarende tall for 2017 og 2018 er henholdsvis 91 og 95 prosent. De tre siste årene har mellom 68 og 85 prosent av omsetningen blitt gjort i de fire første tremånederskontraktene og de to første seksmånederskontraktene.

Figur 11: Omsatt volum av FRA-er målt ved kontraktens pålydende verdi. Daglig gjennomsnitt i april 2019. Millioner kroner

⁵ Ved undersøkelsens tidspunkt hadde de fire første 3-måneders- og to første 6-månederskontraktene oppgjør på IMM-datoene fra juni 2019 til mars 2020, mens de fire neste 3-månederskontraktene og de to neste 6-månederskontraktene hadde oppgjør på IMM-datoene fra juni 2020 til mars 2021.

Tabell 1: inn- og utlån i pengemarkedet i april 2019 fordelt etter løpetid og instrument. Daglig gjennomsnitt for alle banker samlet. Millioner kroner.

Innlån		Usikret	Gjenkjøpsavtaler	Valutabytteavtaler	Sum
Overnatten		25 773	0	7 353	33 126
Tom/Next		1 527	29	15 978	17 533
Opptil en uke	2 - 7 dager	1 206	769	3 587	5 562
> 1 uke til 1 måned	8 - 31 dager	260	2 396	8 734	11 390
> 1 måneder til 3 måneder	32 - 91 dager	1 000	136	10 033	11 169
> 3 måneder til 6 måneder	92 - 183 dager	984	0	5 745	6 729
> 6 måneder til 1 år	184 - 365 dager	187	0	3 825	4 012
Sum innlån		30 937	3 330	55 254	89 521
Utlån		Usikret	Gjenkjøpsavtaler	Valutabytteavtaler	Sum
Overnatten		23 822	1	5 009	28 831
Tom/Next		572	2 200	27 666	30 438
Opptil en uke	2 - 7 dager	402	1 338	5 586	7 326
> 1 uke til 1 måned	8 - 31 dager	38	6 828	8 029	14 895
> 1 måneder til 3 måneder	32 - 91 dager	0	50	8 318	8 368
> 3 måneder til 6 måneder	92 - 183 dager	0	0	2 244	2 244
> 6 måneder til 1 år	184 - 365 dager	0	0	1 624	1 624
Sum utlån		24 833	10 417	58 474	93 724

Tabell 2: Daglig gjennomsnittlig omsetning i FRA-kontrakter i april 2019. Mill. kroner.

Underliggende: 3m Nibor		Daglig gjennomsnittlig omsetning
Kontrakt 1-4		20 460
Kontrakt 5-8		8 468
Underliggende: 6m Nibor		Daglig gjennomsnittlig omsetning
Kontrakt 1-2		1 159
Kontrakt 3-4		28